

PROGRAM ZASEBNEGA VRTCA »PINGVIN«

(maj 1997)

KAZALO

I. UVOD	3
II. OSNOVNI PODATKI O ZASEBNEM VRTCU »PINGVIN«.....	3
III. PROGRAM ZASEBNEGA VRTCA »PINGVIN«.....	3
Izhodišča in cilji.....	3
Vrednote vrtca »Pingvin«.....	4
Organizacija vrtca »Pingvin«	5
Prostor in okolje.....	6
Okvirni dnevni red.....	6
Kurikulum vrtca »Pingvin«	7
Vsebinske posebnosti dejavnosti v vrtcu.....	9
Posebni poudarki in dodatne dejavnosti	10
Vključevanje staršev v dejavnosti vrtca	13
Vloga vzgojiteljice.....	13
Evalvacija izvajanja programa.....	14
IV. PODROBNEJŠA DOLOČILA O DELOVANJU VRTCA	15
Vpis otroka v vrtec	15
Prisotnost otroka v vrtcu.....	15
Varstvo v času šolskih počitnic	16
Financiranje in prispevki staršev	16
Izpis otroka iz vrtca	16
Odgovornost staršev	16
Odgovornost vrtca	17
V. PRAVICE OTROK	18
VI. NAČINI POVEZOVANJA IN SODELOVANJA S STARŠI.....	18
Pravice staršev	18
Obveznosti staršev	19
Oblike sodelovanja s starši	19

I. UVOD

Pričujoči dokument predstavlja program zasebnega vrtca »Pingvin«, ki temelji po eni strani na sodobnih načelih vzgoje, varstva in izobraževanja v predšolskem obdobju ter po drugi strani na doslednem upoštevanju otrokovih pravic. Kot novost na področju izobraževanja predšolskih otrok na področju Republike Slovenije vrtec »Pingvin« v svoj program uvaja zgodnje spoznavanje z angleškim jezikom na osnovi vsakodnevne komunikacije v angleškem jeziku.

II. OSNOVNI PODATKI O ZASEBNEM VRTCU »PINGVIN«

Naslov vrtca: Popovičeva 16, 1000 Ljubljana

Telefon: (061) 342 861

Direktorica: Tadeja Gomol Ambrož

Pedagoška svetovalka: dipl. vzg. Darja Rakovič (v sodelovanju s strokovnim timom »Vrtca z evropskim delovnim časom - drugače v vrtcu«)

Poslovni čas: od 7.30 do 16.30 ure

III. PROGRAM ZASEBNEGA VRTCA »PINGVIN«

Izhodišča in cilji

Veliko znanstvenikov in strokovnjakov se intenzivno ukvarja z vprašanjem, kako v sodobni družbi pojmovati otroka, ga vzgajati v vrtcu, spodbujati njegov razvoj in ga učiti v predšolskem obdobju. Vsa ta nova spoznanja (psiholoških in pedagoških, pa tudi filozofskih, socioloških, antropoloških, kulturoloških itn. disciplin) je treba v obdobju tranzicije vključiti v proces demokratizacije vrtcev in jih upoštevati hkrati z osnovno zahtevo po uveljavljanju otrokovih pravic v vrtcu oziroma človekovih pravic in pojma pravne države kot izhodišča prenove edukacijskega sistema.¹

---

¹ Gl. Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji, Ministrstvo za šolstvo in šport, Ljubljana 1995;

Na teh izhodiščih temelji tudi zasebni vrtec »»Pingvin« - Vrtec z evropskim delovnim časom«, ki je organiziran v sodelovanju z že obstoječim projektom »Vrtec z evropskim delovnim časom - Drugače v vrtcu« v Stari Ljubljani.² Glavna vsebinska posebnost vrtca »Pingvin« je vsakodnevna komunikacija v angleškem jeziku.

Program vrtca teži k otrokovi samouresničitvi v smislu prepoznavanja po eni strani otrokovih potencialov in vodenja pri izkoriščanju le-teh, po drugi strani pa vzrokov za morebitne slabše/nepričakovane rezultate (v kvalitativnem in/ali kvantitativnem smislu) pri določenih aktivnostih ter odpravljanju le-teh. Sodobni pristop k pedagogiki je v vrtcu »Pingvin« tako močno poudarjen tudi s konceptom otrokove samovzgoje, ki disciplino predstavlja kot logično posledico svobodne izbire aktivnosti: z otrokovim svobodnim odločanjem za določeno delo se pospeši razvoj, urejanje in povezovanje njegovih idej, misli, aktivnosti in gibov, vzporedno pa se ob tem gradijo tudi moralne vrednote (npr. potrpežljivost, koncentracija itn.).

Kot enega bistvenih vzgojno-izobraževalnih ciljev, h katerim stremimo, v vrtcu »Pingvin« poudarjamo širitev otrokove individualne sposobnosti ter postopno izgradnjo otrokove inteligence, v ta namen pa se pri delu z otroki vsakodnevno poslužujemo sodobnih metod za izvajanje psihofizičnih (senzorične, likovne, glasbene, razgibalne itn. vaje) ter intelektualnih aktivnosti (razvrščanje, urejanje, povezovanje, asociiranje itn.), zasnovanih za delo v majhnih skupinah.

Program vrtca »Pingvin« upošteva veljavni Vzgojni program za vzgojo in varstvo predšolskih otrok ter programske dokumente Nacionalnega kurikularnega sveta in Področne kurikularne komisije za vrtce.

Vrednote vrtca »Pingvin«

Vrednote vrtca »Pingvin« so vodilo dela in življenja v vrtcu, ki usmerjajo naše delovanje in presojo v konkretnih situacijah. Svoj zadani cilj dosegamo z upoštevanjem in celostnim izpolnjevanjem vrednot kot so vzajemno spoštovanje, sprejemanje drugačnosti, poštenje, strpnost, iskrenost, sodelovanje, pomoč sočloveku v stiski, skrb za čisto okolje ter vseživljenjsko učenje.

---

² »Vrtec z evropskim delovnim časom - Drugače v vrtcu« organizira VVO Ljubljana Center v sodelovanju s Pedagoškim inštitutom in z ameriško High/Scope Educational Research Association. gl. Bahovec, E., D., in Kodelja, Z., Vrtci za današnji čas, Pedagoški inštitut in Društvo za kulturološke raziskave, Ljubljana 1996.

Organizacija vrtca »Pingvin«

Vrtec je organiziran v zasebni vili z vrtom v mirni ulici, na Popovičevi 16 v Ljubljani. Hiša zajema več prostorov, ki jih lahko dinamično urejamo in prirejamo v skladu z dejavnostmi, prilagojenimi vsebinam iz programa vrtca. Aktivno doživljanje časa in prostora v vrtcu je poudarjeno tudi z organizacijo prostora v vabljuje tematske koticke, ki omogočajo svobodno gibanje otrok in njihovo aktivno vključevanje v izbiro in potek dejavnosti v okviru aktualnih vsebin.

Vrtec vključuje dva oddelka otrok, starih od 3 do 5 let. V hiši je v popoldanskem času organizirana tudi šola za tuje jezike za predšolske in šolske otroke, ki se izvaja strokovno in z ustreznim dovoljenjem pristojnih organov.

V vrtcu sta zaposleni dve diplomirani vzgojiteljici predšolskih otrok ter s polovičnim delovnim časom diplomirana anglistka z ustreznimi delovnimi izkušnjami iz vrtcev Ljubljana Center in Ljubljana Bežigrad.

Poslovni čas vrtca je od 7.30 do 16.30 ure, kar omogoča ustrezno varstvo, vzgojo in izobraževanje otrok staršem/skrbnikom z različnimi in/ali fleksibilnimi delovniki.

Redni obroki (zajtrk, dopoldanska malica, kosilo in popoldanska malica) so organizirani v sodelovanju z VVO Ciciban na Šarhovi ulici, prevoz pa poteka s prirejenim vozilom in v posebnih posodah, ki zagotavljajo ustrezne higienske standarde. Med obroki imajo otroci v posebnem koticu ves čas na razpolago pijačo (nesladkan čaj in vodo), sadje itn.

Spanje otrok je organizirano po potrebi (z upoštevanjem individualnih značilnosti, posebnosti in želja otrok) in v dogovoru s starši oz. skrbniki. Spanje ni obvezno; za otroke, ki v vrtcu ne spijo, so organizirane alternativne dejavnosti.

Program dela v oddelkih načrtujejo vzgojiteljice, ki upoštevajo razvojno stopnjo otrok, njihove interese ter pobude otrok in staršev. Pri izvajanju programov omogočajo otrokom možnost izbire dejavnosti, sredstev in prostora.

Prostor in okolje

Program vrtca je organiziran v zasebni vili z vrtom, ki omogoča razčlenitev prostora v fleksibilne namenske koticke za opravljanje različnih aktivnosti. Prostori v hiši zbujejo občutek domačnosti in varnosti ter so svetli in pomirjujoči.

Najpomembnejše vodilo pri ureditvi (notranjega in zunanjega) okolja v vrtcu »Pingvin« je spoznanje, da okolje, ki ga otrok uporablja, lahko stimulatивно vpliva na njegov razvoj le, če je prilagojeno njegovemu fizičnemu in psihičnemu razvoju. Priprava, ureditev in zagotavljanje primerne okolja je zato eden od glavnih elementov, s katerim v vrtcu »Pingvin« spodbujamo otrokovo spontano zanimanje ter zbujeemo njegov naravni impulz za učenje, delo, eksperimentiranje, prepoznavanje in vrednotenje lastnih zmožnosti, nadzor nad aktivnostjo, dokončanje začelih aktivnosti itn. Prostori vrtca so urejeni dinamično in so razčlenjeni v ti. »koticke« (npr. knjižni, likovni, igralni, dramski, spalni, jedilni itn.), kar omogoča fleksibilno postavitve opreme in materialov, ki jih uporabljamo pri delu z otroki. Te možnosti s pridom izkoriščamo za prilagoditev in pripravo različnih okolij, ki pri otrocih vzbujajo različna zanimanja in tako poglobljajo otrokovo razumevanje in znanje o različnih tematikah ter vidikih življenja in bivanja.

Kotički prostorsko med seboj niso ločeni in strogo razmejeni, temveč ustvarjajo prostor odprtega tipa, ki omogoča svobodno gibanje in odkrivanje novih možnosti za delo, opazovanje, igro, zabavo, ustvarjanje in učenje. Na ta način otroke spodbujamo k samostojni izbiri pri pridobivanju kar najširšega spektra novih in različnih izkušenj, kar sovpada z načelom, da vsak otrok živi in se vzgaja ter uči vedno in povsod.

Oprema interierja in eksterierja je zasnovana preprosto, vendar privlačno in funkcionalno ter glede na starost otrok v skladu z njihovimi motoričnimi, operativnimi in umskimi zmožnostmi, da ga lahko aktivno uporabljajo in obvladujejo. Na ta način se otrokom omogoči aktivno sodelovanje pri (pre)oblikovanju in organizaciji prostora ter vzdrževanju reda, čistoče in estetike.

Okvirni dnevni red

V vrtcu »Pingvin« nimamo strogega dnevnega reda dejavnosti, saj so naše aktivnosti zasnovane tako, da se v nasprotju z rigidnim pristopom k ustaljeni/nespremenljivi dnevni rutini lahko fleksibilno prilagajajo bioritmu, potrebam in željam posameznega odraščajočega otroka oz.

skupine otrok ter tudi njihovih staršev in skrbnikov, ob tem pa se izvajajo v okviru veljavnega kurikula.

Okvirni dnevni red aktivnosti je predstavljen v naslednjem povzetku:

- 7.30 – 8.30: prihod otrok, igra
- 8.30 – 9.15: priprava na zajtrk, zajtrk, nega
- 9.15 – 10.15: vzgojno-izobraževalne dejavnosti v hiši/na prostem
- 10.15 – 10.30: dopoldanska malica (sadje)
- 10.30 – 12:00: vzgojno-izobraževalne dejavnosti v hiši/na prostem
- 12.00 – 13.00: priprava na kosilo, kosilo, nega
- 13.00 – 14.00: počitek oz. umirjene aktivnosti
- 14.00 – 16.00: vzgojno-izobraževalne dejavnosti v hiši/na prostem, komunikacija v angleškem jeziku
- 16.00 - 16.30: igra, odhod otrok iz vrtca

Kurikulum vrtca »Pingvin«

Kurikulum vrtca »Pingvin« je zamišljen kot programski okvir, ki povzema življenje in bivanje otrok ter njihovo delo in aktivnosti znotraj vrtca.

Kurikulum vrtca »Pingvin« je osredotočen na svoj glavni cilj v otrocih spodbuditi spontano željo po raziskovanju, spoznavanju, razmišljanju in vedenju, ter jim aktivno pomagati pri samostojnem iskanju odgovorov in razumevanju zakonitosti z vodenjem in organizacijo starosti in sposobnostim primernih aktivnosti, ki bodo otroka pripeljale do zelenega rezultata.

Glavni kurikularni poudarki vključujejo: demokratizacijo dejavnosti vrtca, fleksibilno organizacijo časa in prostora (urnik aktivnosti, namenski kotički za opravljanje različnih aktivnosti), raznovrstne osnovne dejavnosti (povezanih z vsebinami na temo jezika, matematike, narave, družbe, umetnosti, gibanja), ki so organizirane v skladu s kurikulumom javnih vrtcev, stik s tradicijo in kulturo (ljudsko izročilo, pesmi, glasba, običaji itn.) ter vsakodnevno uvajanje otrok v tuj jezik (angleščina).

Demokratizacija dejavnosti vrtca vključuje predvsem sistematično vgrajevanje otrokovih pravic v vsakdanje življenje in delo vrtca (s posebnim poudarkom na pravici do izbire in zasebnosti), upoštevanje individualnosti v nasprotju s skupinsko rutino in vzgajanje k strpnosti,

solidarnosti in multikulturalizmu ter vzporedno tudi usvajanje in ponotranjanje občutka za prepoznavanje in izpolnjevanje dolžnosti.

Organizacija časa in prostora v vrtcu je fleksibilna, igre, učenje in ostale dejavnosti potekajo ves čas bivanja otrok v vrtcu. To pomeni, da prihajanje otrok v vrtec ni časovno omejeno (vsaka družina ima tako možnost individualne prilagoditve časa prihoda v vrtec glede na službene/delovne in druge obveznosti staršev oz. skrbnikov) in da je organizacija časa taka, da se lahko otrok brez težav vključi v vsebinsko dogajanje: igre, učenje ter ostale dejavnosti in življenje v vrtcu ne bo potekalo po rigidno določenem dnevnem redu in urniku, otrok pa lahko aktivno sodeluje pri izbiri aktivnosti, ki so sočasno organizirane in na razpolago v namenskih tematskih koticčkih. Pri tem smo pozorni na organizacijo prostora in izbiro sredstev ter ostale pogoje, ki zagotavljajo otrokovo aktivnost in uravnotežen razvoj na vseh področjih. Otroci imajo možnost odločanja in izbire tudi pri spanju, odhajanju na stranišče, oblačenju, pospravljanju itn.

Pri organizaciji prostora je naše osnovno načelo ustvarjanje varnega, vendar sproščenega in ustvarjalno spodbudnega vzdušja, ki omogoča več individualnosti in spoštovanje zasebnosti, v večji meri dopušča drugačnost in nudi občutke intimnosti. Zato so igralnice urejene v stalne namenske in tematske "koticčke", ki omogočajo hitro in fleksibilno sprotno prilagajanje okolja trenutnim potrebam, željam in zanimanjem otrok ter/ali zahtevam vzgojno-izobraževalnega programa. Vpeljava koncepta »koticčkov« v organizacijo dela z otroki v vrtcu omogoča dejavnosti v malih skupinah, v parih in individualno. Poleg spalnega koticčka, ki ga vzgojiteljice ob sodelovanju otrok urejajo sproti (glede na trenutne potrebe in želje otrok po spanju oziroma počitku), seznam stalnih koticčkov vključuje:

- dva knjižna koticčka: knjižni koticček s knjigami, slikanicami in materiali v slovenskem jeziku in knjižni koticček s knjigami, originalnimi avdiokasetami, videokasetami itn. v angleškem jeziku;
- likovni/ustvarjalni koticček z velikimi slikarskim stojali, velikimi čopiči, stalno dostopnimi barvami v lončkih, zaščitnimi predpasniki itn.;
- koticček s koritom s peskom ali vodo;
- dramski koticček za šemljenje, pretvarjanje (ti. igro vlog) in dramske igre, ter poseben
- jedilni koticček s hrano, kjer sta ves čas na voljo pijača in sadje, s katerim si lahko otroci sami postrežejo.

Dejavnosti potekajo v okviru naslednjih osnovnih področij, ki pa se med seboj prepletajo in povezujejo:

- jezik (slovenski in angleški),

- število/matematika (štetje, razporejanje, povezovanje, logika itn.),
- narava (živa bitja in naravni pojavi ter skrb za okolje, čuti, vsakdanje življenje, osebna higiena in osnove zdravega življenja itn.),
- družba (ljudje, navade in običaji, čustva itn.),
- umetnost (glasba, likovno izražanje, ples itn.), ter
- gibanje (motorične vaje, vaje za moč, gibčnost, hitrost, koordinacijo in usklajenost gibov itn.).

Posamezna osnovna področja se členijo v skladu s strokovnimi in znanstvenimi ugotovitvami in so načrtovana v skladu s seznamom »ključnih vsebin« za vsako področje.

Pri svojem delu z otroki v vrtcu »Pingvin« poudarjamo pomen interdisciplinarnosti, zato pri načrtovanju vsebin stalno skrb posvečamo tudi integraciji področij in medsebojnemu povezovanju raznih dejavnosti, vzgojnih vsebin, tem itn.; s tovrstnim vodenim usmerjanjem otrokom omogočimo, da samostojno in na podlagi lastnih izkušenj postopoma razvijajo in usvajajo razumevanje povezav med različnimi aktivnostmi, znanji in sposobnostmi.

Dejavnosti so usklajene s kurikulumom za javne vrtce.

Vsebinske posebnosti dejavnosti v vrtcu

Vsebinska posebnost vrtca je komunikacija v tujem jeziku. Vsakodnevno uvajanje otrok v tuj jezik poteka ob sodelovanju predmetne učiteljice angleškega jezika, ki že več let organizira in vodi igralne ure angleškega jezika v vrtcih Ljubljana Center in Ljubljana Bežigrad. Spoznavanje tujega (angleškega) jezika temelji na glasovni dejavnosti, ki se izvaja preko igre. Tako je vsak dan del dejavnosti namenjen komuniciranju, igram in petju v angleščini. Medsebojni interakciji v angleškem jeziku je namenjenega največ do 1/3 celotnega časa, glavni del (najmanj 2/3 ali več) dejavnosti pa poteka v slovenskem jeziku; dejavnostim, povezanim z maternim jezikom (oziroma z jezikom okolja za otroke, ki prihajajo iz družin s tujim maternim jezikom) in literaturo, je zaradi uravnoveženosti in optimalnega razvoja otrok namenjena posebna pozornost.

Osnovno načelo pri komunikaciji v angleškem jeziku je individualizacija in možnost izbire. Poteka v okvirih običajnega dnevnega reda in dejavnosti ter v prisotnosti vzgojiteljice oziroma v interakciji med strokovnjakinjo-anglistko in vzgojiteljico, obe pa se aktivno vključujeta v dejavnosti otrok in se poslužujeta manj direktivnih metod dela (gl. tudi sp., razdelek Vloga vzgojiteljice).

Komunikacija v angleškem jeziku je namenjena seznanjanju z njim, spoznavanju jezikovnih osnov in hkrati omogočanju stika z drugačnostjo kulture, drugačnimi navadami, praznovanji, verami itn., umeščena pa je v širši kontekst multikulturalizma in seznanjanja z raznimi in različnimi kulturami (npr. različnimi evropskimi, ameriškimi, afriškimi, azijskimi, avstralskimi, oceanskimi itn. kulturami) - ob rednem poudarjanju, da je različnih jezikov veliko, tako kot je veliko različnih ljudi.

Da bi pomen multikulturalizma in sprejemanja drugačnosti kot osnovne človeške osebnostne, moralne in intelektualne vrednote otroci lahko spoznali na nivoju lastne izkušnje (kar bi obenem pripomoglo tudi k razumevanju, sprejemanju in ponotranjenju strpnosti do drugačnosti), program vrtca vsebuje tudi organizacijo več družabnih srečanj z otroki iz mednarodne šole - OŠ Danile Kumar (skupni izlet, povabilo na čajanko itn.).

Posebni poudarki in dodatne dejavnosti

V vrtcu »Pingvin« kot pomemben element umskega napredka pri otroku poudarjamo logično-matematično mišljenje in razmišljanje, ki ga na začetku razvijamo predvsem z vajami za memoriranje (spomin ipd.) in skladnost (sestavljanke »puzzle« itn.), nadaljujemo pa z vajami, ki v otroku vzpodbujajo naravni občutek za red. Strukturo reda otrokom najprej predstavimo na senzorični osnovi (npr. z ločevanjem mehkih/trdih, gladkih/hrapavih, toplih/hladnih itn. predmetov), ki počasi prehaja na abstraktni nivo (npr. razločevanje predmetov po barvi, obliki, velikosti itn.). Občutek za red krepimo predvsem z vajami za ločevanje in povezovanje - ugotavljanje skupne lastnosti skupine/množice, razporejanje oblik/predmetov v skupine oziroma množice na podlagi ugotovljene lastnosti, itn.). Pridobljeno znanje in razumevanje pri starejših otrocih nadgradimo z vajami za logično sklepanje in razumevanje, ki vključujejo urejanje likov/podob/predmetov v mreže (vrstice in stolpce) in/ali množice glede na kombinacijo določenih lastnosti (npr. rdeča barva in okrogla oblika). Občutek za količino postopoma pridobivamo s primerjalnimi vajami, kjer ugotavljamo, v kateri množici je večje/manjše število elementov oziroma večja/manjša količina snovi (npr. z ugotavljanjem, v kateri posodi je več kock, v katerem kozarcu je več vode itn.). Ko otroci usvojijo občutek za količino, postopoma preidemo na štetje ter usvojeno matematično in logično znanje povežemo v kombiniranih vajah, pri katerih npr. otrok iz množice elementov izloči nepotrebne, ostale pa glede na kombinacijo določenih zakonitost razporedi v množice ter na koncu elemente v posamezni množici tudi prešteje. Pri teh aktivnostih otroke spodbujamo, da se o svojem delu izražajo ter tako pridobivajo neverbalno (likovno, izrazno, telesno itn.) in verbalno (jezikovno in govorniško) širino.

Celostno obravnavo slovenskega jezika kot jezika okolja (in v večini primerov tudi maternega jezika) poudarjamo z bogatenjem besednega zaklada in usvajanje značilnosti jezika ter tako spodbujamo razvoj sporazumevalne funkcije (samostojno pripovedovanje) in smiselno uporabo besed pri samostojni izgradnji povedi. Glede na individualne značilnosti, želje in sposobnosti posameznikov osnovno znanje nadgrajujemo z vajami za direktno in indirektno pripravo na pisanje ter bralnimi vajami (postopoma od besede k stavku oz. povedi).

Jezikovne dejavnosti aktivno povezujemo z govornimi vajami ter vajami za razvoj sposobnosti (javnega) nastopanja, pri katerem otroci gradijo samozavest ter pridobivajo izkušnje tako z jezikovnih področij kot npr. tvorjenje logičnih govorjenih besedil, samostojno oblikovanje besedilnih enot (povedi), jasno in (fonetično) pravilno izražanje, kot tudi s psihofizičnega področja v smislu premagovanja treme pred nastopom, učenja samosprostitvenih tehnik (dihalne tehnike itn.) in prepoznavanja telesne govornice (vzravnan/skrivljena hrbtenica, roke ob telesu/v žepih, stoja s težiščem na eni nogi/dveh nogah itn.).

Za stik s tradicijo in kulturo je poskrbljeno v okviru osnovnih dejavnosti, kurikularnih vsebin in iger v vrtcu ter z občasnimi obiski zunanjih sodelavcev in sodelavk. Pri tovrstni vzgoji in izobraževanju otrok pa je poseben poudarek namenjen spoznavanju tradicije in ljudskega izročila (s pomočjo ogledovanja oziroma poslušanja zvočnih in video posnetkov, razlage in pojasnil vzgojiteljic ter strokovnih »predavanj« zunanjih sodelavcev) ter interpretacije izbranih elementov ljudskega izročila (npr. ljudskih pesmi, plesov, tradicionalnih običajev itn.). Naš pristop k spoznavanju tradicije in kulture poudarja tudi sprejemanje multikulturalizma kot sodobnega načina sobivanja ter sprejemanje drugačnosti kot osnovne človekove pravice, ki nas lahko le obogati in nikakor ne ovira. K temu pripomorejo vsakodnevne popoldanske dejavnosti v angleškem jeziku, seznanjanje z različnimi kulturami, srečanja z otroki iz mednarodne šole itn.

V okviru glasbenih dejavnosti nas občasno obiskuje učiteljica glasbene vzgoje, ki se ukvarja z glasbeno in plesno vzgojo predšolskih otrok; dolžina teh srečanj je prilagojena zmožnosti koncentracije in razpoloženja otrok in poteka v interakciji z vzgojiteljico. Ob petju, igranju na instrumente in mala otroška glasbila, poslušanju itn. se otroci lažje učijo domačih in tujih napevov, stik s tradicijo pa omogočijo posebne kurikularne vsebine. Interdisciplinarnost se pri glasbenih dejavnostih uvaja tudi s prepletom spoznavanja in izvajanja tradicionalnih/ljudskih pesmi (poslušanje, petja in/ali igranja napevov in melodij), likovnega in glasbenega izražanja (preko izdelave glasbil in nato njihove uporabe v praksi), gibalnih vaj in umetniškega izraza (ples ob glasbeni spremljavi) itn.

Na področju likovnega ustvarjanja se poslužujemo najrazličnejših likovnih tehnik, izdelujemo pa tudi najrazličnejše izdelke s poudarkom na recikliranju surovin ter uporabi predmetov iz

narave. Tako svoje likovne aktivnosti občasno popestrimo z zbiranjem odpadnih surovin (npr. plastenk, plastičnih zamaškov, embalaže itn.) in nabiranjem naravnih materialov v okolici vrtca (npr. divjega kostanja, kamenčkov, odpadlih jesenskih listov itn.). V svojem umetniškem izrazu se navezujemo tudi na zgodovinski pomen umetnosti: v ta namen nas občasno obišče umetnostna zgodovinarka, ki otrokom na igriv in zabaven način približa našo umetnost in zgodovino ter jim predstavi tradicionalne običaje in navade. Spoznavanje zgodovine umetnosti (v povezavi s ključnimi podatki, povezanimi s splošno zgodovino) vključuje tudi občasne ogledе galerij, priložnostnih razstav, spomenikov itn., kjer otroci sproščajo svojo domišljijo, iščejo motive, barve in posebnosti, ki jih pritegnejo, ter se obenem počasi uvajajo na obiske kulturnih spomenikov in ustanov – otroci na ta način spoznajo, da to niso prostori, kamor zaradi strogih pravil raje ne vstopimo, temveč jih dojemajo mesto, kjer so otroški smeh, govorjenje, petje itn. dobrodošli).

V prostorih vrtca bodo občasno razstavljali mladi, še neveljavljani likovni umetniki, ves čas pa bodo na ogled tudi priložnostne razstave (v povezavi z aktualnimi programskimi vsebinami) otrok, vključenih v vrtec. To je še en korak k seznanjanju z multikulturalnostjo, hkrati pa na ta način odpiramo tudi novo dimenzijo umetnosti in estetike, ki se ukvarja s primerjavo med različnimi likovnimi (oziroma umetniškimi) motivi, izrazi in slogi.

Likovne vaje med drugim povezujemo tudi z vajami iz matematike in logike: iščemo/upodabljamo/izrezujemo podobe, ki imajo skupne lastnosti, jih razvrščamo v skupine/množice, štejemo itn., prostorsko predstavo pa razvijamo s kiparjenjem iz testa, plastelina, glin in drugih modelirnih materialov. V vrtcu izvajamo tudi posebej prilagojene dejavnosti (npr. izdelovanje črtnih risb, upodabljanje predmetov/likov v okviru določenih prostorskih razmejitev ipd.), ki otrokov likovni izraz efektivno povežejo z gibalnimi vajami za razvoj finomotorike in kontrolo roke.

V okvirih gibalnih dejavnosti občasno sodelujemo s Športno unijo Slovenije, ki organizira otrokom prilagojene delavnice in program »Prvi koraki v šport«. Delavnice so zasnovane v prijaznem vzdušju in so starosti in motoričnim sposobnostim otrok prilagojene tako, da jim na eni strani dajo osnovo za nadaljnji gibalni razvoj, na drugi strani pa jim posredujejo nekatera temeljna gibalna in športna znanja ter spretnosti (ob uporabi prilagojenih športnih rekvizitov npr. mini-koš, posebne poliuretanske žoge itn.). Gibalne dejavnosti so glede na letni čas organizirane na našem vrtu, deloma pa v telovadnici ter v gibalnih kotičkih, ki jih vzgojiteljice prilagajajo programskim vsebinam in vzdušju v skupini.

V dogovoru s starši bomo organizirali več enodnevnih ali večdnevnih izletov, v zimskem času pa tudi zimovanje (zimski športi v kombinaciji z dejavnostmi v tujem jeziku). Program izletov se dokončno oblikuje v skladu z načrtovanimi vsebinami, pri snovanju idej in predlogov pa

aktivno sodelujejo tako otroci kot tudi starši (v pogovorih na temo izletov, ki se po potrebi pojavljajo kot aktualne točke dnevnega reda na skupnih sestankih).

Vključevanje staršev v dejavnosti vrtca

Vloga staršev pri dejavnostih, ki se izvajajo v vrtcu, je bolj natančno opredeljena v poglavju VI (gl. sp., VI. pogl.). Pri komunikaciji s starši upoštevamo njihovo pravico do obveščenosti in zaščito zasebnosti (varovanje osebnih podatkov).

O rednem delu, življenju in dejavnostih vrtca so starši seznanjeni s pisno publikacijo o vrtcu »Pingvin«.

Aktivno sodelovanje s starši poteka v obliki krajših vsakodnevnih stikov ob prevzemu in oddaji otroka, srečanj, delavnic, govornih ur, skupnih sestankov, predavanj za starše itn. (gl. tudi sp., V. pogl.).

Vloga vzgojiteljice

Glavni poudarek pri delu vzgojiteljice dajemo individualni obravnavi otrok pri samostojni igri in delu oziroma pri dejavnostih v malih skupinah in v parih. Upoštevanje individualnih značilnosti in specifik posameznega otroka je naše glavno vodilo tako pri usmerjanju otrok v individualne aktivnosti kot tudi pri spodbujanju otrok pri uravnoteženem in učinkovitem skupinskem delu, kjer je končni rezultat odvisen od dejavnosti celotnega tima. Pri tem se izogibamo takim oblikam skupinske rutine, ki niso neposredno povezane s samo naravo dejavnosti ali z družabnostjo in socializacijo otrok (in so predvsem odraz negativnih vidikov prikritega kurikula). Vzgojiteljica se večino časa in dejavnosti aktivno vključuje v igre in delo otrok, njena vloga pa je manj direktivna (manj nadziranja, discipliniranja itn.) in bolj suportivna in pomirjujoča.³ Ključna vloga vzgojiteljice tako nadomesti njeno tradicionalno/stereotipno direktivno vlogo (ki vsiljuje navodila in prepovedi) s kooperativnostjo ter z vodenjem in aktivnim vključevanjem, ki se osredotoča na stimuliranje, predlaganje in usmerjanje. Tak pristop spodbuja otroke k samostojnemu opazovanju, razmišljanju, raziskovanju, odkrivanju in učenju, pripomore pa tudi k razvoju tako pozitivnih medosebnih odnosov (med samimi otroki ter med otroki in odraslimi) kot tudi vse bolj poglobljenih interakcij med otroki in okoljem.

---

³ Gl. prav tam.

Vzgojitelj glede na program ter razpoloženje v svoji skupini pozorno pripravi aktivnosti (ter v sodelovanju otrok dodatno prilagodi tematske koticke), ko pa so aktivnosti že v teku, pa je njegovo neposredno poseganje v samo dejavnost posameznega otroka oziroma skupine otrok omejeno le na nujno potrebno.

Pri delu z otroki, starši in vzgojiteljicami sodeluje tudi psihologinja, ki se v primeru opaženih odstopanj od pričakovanj (v smislu poteka in/ali rezultatov posameznih dejavnosti, vključenih v program vrtca) ali na željo staršev z njimi pogovarja o najrazličnejših temah, povezanih z vzgojo, varstvom, razvojem in izobraževanjem otroka v predšolskem obdobju kot so npr. vstop v vrtec (predstavitev različnih možnosti za postopno vključevanje v program, dejavnosti in dnevni red vrtca), konstruktivne vzgojne metode in njihovo izvajanje, potencialni (pogosti in specifični) vzgojni problemi in izzivi, ki so jim izpostavljeni tako otrokovi starši kot tudi njegovi vzgojitelji, vzgojne posebnosti (posebej v primeru otrok s specifičnimi/poudarjenimi sposobnostmi/talenti in/ali razvojnimi/vzgojnimi težavami), spodbujanje samoiniciativnosti, samostojnosti in odgovornosti (predstavitev metod in tehnik, ki jih lahko s pridom in učinkovito uporabljamo že v zgodnji fazi otrokovega razvoja), odpravljanje eventualnih motenj (posvet in predstavitev tako možnosti za strokovno pomoč kot tudi metod za vsakodnevno rokovanje z otroci v primeru specifičnih motenj oziroma primanjkljajev kot so npr. motnje iz avtističnega spektra, motnje govora, motorični primanjkljaji itn.), vpisu v šolo (strokovno mnenje glede časovne primernosti vpisa v šolo, pogovor o morebitnih pričakovanih težavah v nadaljevanju vzgojno-izobraževalnega procesa v osnovni šoli ter možnosti za preprečevanje in/ali omiljenje tovrstnih težav itn.) ...

Evalvacija izvajanja programa

Evalvacijo dela izvajamo v rednih časovnih intervalih (letno) z namenom vrednotenja preteklega dela/delovanja, ki omogoča učinkovito odpravljanje šibkih področij ter podpira razvijanje najpomembnejših potencialov našega vrtca. Zato evalvacijo izkoriščamo kot orodje za konstantno izpopolnjevanje, izboljševanje in napredek v načinih in kvaliteti dela z otroki.

Evalvacija dela vrtca poteka s pomočjo instrumentarija, oblikovanega v okvirih mednarodnega raziskovalnega projekta IEA Preprimary Project, ki ga za Slovenijo opravljajo sodelavci Centra za kulturološke raziskave pri Pedagoškem inštitutu. V teh okvirih poteka evalvacija na način kot je opisan v projektu »Vrtec z evropskim delovnim časom - Drugače v vrtcu«.⁴

---

⁴ Gl. prav tam.

IV. PODROBNEJŠA DOLOČILA O DELOVANJU VRTCA

Vpis otroka v vrtec

Vrtec vpisuje otroke, ki so praviloma stari tri leta ali več. Starši Ob vpisu izpolnijo vpisni list, ki vsebuje:

- osnovne podatke o otroku (ime in priimek, datum in kraj rojstva, EMŠO, naslov stalnega in začasnega bivališča, podatek o eventualnih alergičnih reakcijah ali drugih življenjsko pomembnih podatkih o zdravstvenem stanju otroka) in
- osnovne podatke o staršu oziroma starših ali njihovih zakonitih zastopnikih (ime in priimek, njegov/njihov stalni/zčasni naslov in telefonska številka, na katero so dosegljivi v času otrokovega bivanja v vrtcu).

Vrtec posreduje staršem publikacijo vrtca »Pingvin«, v kateri se nahajajo osnovne informacije o delovanju in organizaciji vrtca, in jih povabi, da pridejo skupaj z otrokom na sestanek in ogled vrtca, kjer dobijo podrobnejše informacije in si lahko ustvarijo realno sliko o življenju in bivanju otrok ter poteku aktivnosti v vrtcu.

Če v času, ko želijo starši vpisati otroka v vrtec, v vrtcu ni prostora za vpis novega otroka, se otroka, če starši tako želijo, vpiše na poseben seznam; v primeru prostih mest se skupini dopolnjujeta prioriteto z otroki s tega seznama.

Prisotnost otroka v vrtcu

Zaradi zagotavljanja varnosti in optimalnega načrtovanja dejavnosti in prehrane je zaželeno, da starši (že na prvi dan otrokove odsotnosti) obvestijo vzgojiteljico o otrokovi odsotnosti, ter (na dan pred ponovnim prihodom) najavijo njegov ponovni приход v vrtec.

Če je vzrok za otrokovo odsotnost nalezljivo bolezen, morajo starši o tem obvezno obvestiti vzgojiteljico, le-ta pa mora obvestilo o pojavu nalezljive bolezni med otroki v skupini objaviti na oglasni deski vrtca, do katere imajo dostop vsi starši oz. skrbniki otrok, ki obiskujejo vrtec »Pingvin«. Enako določilo glede postopka javljanja ter obveščanja velja tudi v primeru ugotovljene pristnosti človeškega zajedavca (npr. uši, gliste ipd.) pri otroku, ki obiskuje vrtec.

Varstvo v času šolskih počitnic

Vrtec organizira nujno varstvo v času šolskih jesenskih, zimskih, spomladanskih in deloma poletnih počitnic.

Financiranje in prispevki staršev

Zasebni vrtec se financira iz dveh virov: s prispevki staršev in prispevki lokalne skupnosti.

Prispevek lokalne skupnosti temelji na določilih Zakona o vrtcih. Zasebnemu vrtcu pripada za posameznega otroka 85 odstotkov sredstev, ki jih lokalna skupnost zagotavlja za plače in materialne stroške na otroka v javnem vrtcu. Obveznost lokalne skupnosti se izračuna iz povprečnega obsega sredstev, ki jih lokalna skupnost zagotavlja javnim vrtcem na svojem območju. Prva tri leta po uveljavitvi Zakona o vrtcih, tj. do marca 1999, pripada zasebnemu vrtcu 100 odstotkov in ne le 85 odstotkov sredstev.

Izpis otroka iz vrtca

Starši lahko otroka izpišejo izključno pisno z enomesečnim odpovednim rokom. V času odpovednega roka so starši dolžni plačati prispevek ne glede na prisotnost otroka v vrtcu. Zaželeno je, da starši navedejo razlog izpisa.

Otroci, ki v naslednjem šolskem letu odhajajo v šolo, ostanejo vpisani do konca tekočega šolskega leta (razen če jih starši izpišejo prej pod pogoji, zapisanimi v prejšnjem odstavku tega razdelka).

Odgovornost staršev

Starši oz. skrbniki so odgovorni za otroka do trenutka, ko ga zjutraj osebno predajo vzgojiteljici, ter od trenutka, ko popoldne vzgojiteljica otroka osebno preda staršem oz. skrbnikom. Če starši po otroka ne morejo priti osebno, lahko napotijo po otroka drugo odraslo (polnoletno) osebo, ki se mora izkazati s pisnim pooblastilom staršev.

Predaja otroka drugi osebi je dovoljena izključno ob predložitvi lastnoročno podpisanega pisnega pooblastila staršev oziroma skrbnika otroka (z navedbo imena in priimka druge osebe, ki lahko odpelje otroka iz vrtca, ter datuma, za katerega velja pisno pooblastilo).

Pri praznovanjih, izletih, delavnicah itn., ki se dogajajo zunaj vrtca ob prisotnosti staršev oz. skrbnikov, so za varnost otrok odgovorni starši oz. skrbniki.

Za stvari (osebne predmete, igrače, oblačila itn.), ki jih otroci prinašajo v vrtec, vrtec ne odgovarja.

Odgovornost vrtca

Vrtec je odgovoren za skrb in nadzor nad otrokom ter za ravnanje otroka od trenutka, ko ga starši/skrbniki zjutraj osebno predajo vzgojiteljici, do trenutka, ko popoldne vzgojiteljica otroka osebno preda staršem oz. skrbnikom.

Odgovornost vrtca je zagotavljanje ustreznega reda, discipline in varnostnih ukrepov, le-to pa natančno opredeljujeta interna akta »Hišni red vrtca »Pingvin«« ter »Pravila dnevnega reda vrtca »Pingvin««, pri tem pa je potrebno poudariti, da pa se kljub temu dogodkom, pri katerih lahko otroku, njegovim staršem, delavcem vrtca ali celo komu drugemu nastane škoda, ni mogoče povsem izogniti.

Iz predpisov izhaja in je razvidno, da vrtec odškodninsko odgovarja v naslednjih dveh primerih:

- če škodo drugemu povzroči otrok v času, ko je zaupan v varstvo vrtcu, ali
- če škodo drugemu povzroči delavec vrtca pri opravljanju dela.

Vrtec se odškodninske odgovornosti razbremeni, če dokaže, da je bila v konkretnem primeru s strani vrtca in njegovih delavcev izkazana zadostna stopnja skrbnosti pri opravljanju vzgojno-varstvene dejavnosti, pri tem pa so zahteve za zadovoljitev kriterija »zadostne skrbnosti« odvisne od konkretnih okoliščin vsakega posameznega primera, zato ni mogoče vnaprej postaviti jasnih mejnikov glede vrst dogodkov in okoliščin, v katerih je vrtec odškodninsko odgovoren.

V. PRAVICE OTROK

Otroci imajo pravico do:

- spoštovanja osebnega dostojanstva in osebnostne integritete,
- svobodnega izražanja lastne volje, želja in potreb,
- enakih možnosti in nediskriminiranosti glede na spol, nacionalno pripadnost, socialno in kulturno poreklo, svetovni nazor in veroizpoved, telesno in duševno konstitucijo itn.,
- varnega, zdravega in razumevajočega okolja, ki omogoča svobodno gibanje, delo, spoznavanje in razvoj lastnih sposobnosti,
- igre in dejavnosti, ki jim omogočajo optimalni telesni, intelektualni in duševni razvoj ter spodbujajo kritični duh in avtonomno presojo, strpnost, solidarnost in odgovornost,
- stimulativen okolja, ki dovoljuje spontanost in individualno živahnost otrok,
- doživljanja človeških kvalitete, ki jih posredujejo odrasli kot vzor in ki izhajajo iz pojmovanja svobode posameznika kot neomejevanja svobode drugih.

VI. NAČINI POVEZOVANJA IN SODELOVANJA S STARŠI

Pravice staršev

Starši imajo pravico do:

- spoštovanja in upoštevanja njihove vloge kot glavnih nosilcev odgovornosti za otrokov razvoj in vzgojo,
- svobodnega odločanja o vpisu (izpisu itn.) otroka v vrtec, s čimer uresničujejo svojo pravico do izbire,
- možnosti postopnega uvajanja otroka v vrtec (lahko tudi več tednov),
- sprotne obveščeni o otrokovem počutju in razvoju,
- urgentnega obveščanja o nepričakovani obolelosti in/ali hujši poškodbi v času izvajanja dejavnosti v vrtcu,
- strokovne pomoči pri vzgoji otroka,
- spoštovanja zasebnosti družine in varovanja osebnih podatkov.

Obveznosti staršev

Starši imajo naslednje obveznosti:

- sodelovanja z vzgojiteljicami (in strokovnimi sodelavci vrtca) v korist otrok,
- obveščanja o pomembnih spremembah pri otroku (o nalezljivih boleznih, zajedavcih ipd.),
- takojšnji prihod po otroka v primeru nepričakovane obolelosti,
- rednega izpolnjevanja finančnih obveznosti do vrtca.

Oblike sodelovanja s starši

Vrtec organizira naslednje oblike sodelovanja s starši:

- informiranje staršev z dopisi in obvestili na oglasni deski,
- redne govorilne ure za starše in individualni pogovori (po želji/potrebi tudi ob prisotnosti otroške psihologinje) o otroku, ki so organizirani na željo vzgojiteljice ali staršev,
- obiski staršev v vrtcu na osnovi predhodnega dogovora z vzgojiteljico,
- delavnice, srečanja, skupni sestanki, predavanja za starše itn.,
- skupni izleti in pikniki.